

Articole științifice

TEORIE, ISTORIE ȘI CRITICĂ LITERARĂ

Dihotomia spațiului în romanul *L'Amour, la fantasia* de Assia Djebar

Monica Garoiu

Rezumat:

Creația literară a Assiei Djebar se bazează pe o dihotomie a spațiului reflectând segregarea de gen a societății musulmane care circumscrie femeile spațiului domestic, iar bărbații spațiului public. Prezentul studiu al romanului autobiografic djebarian, *L'Amour, la fantasia* (1985), vizează analiza opoziției binare masculin-feminin și transformarea acesteia într-un spațiu hibrid format în jurul limbii franceze – limba foștilor colonizatori –, generând ceea ce autoarea numește starea ei androgină: unirea, în sens platonice, dintre masculin și feminin. Djebar consideră că limba franceză este cea care îi permite să traverseze linia de demarcație masculin-feminin în societatea islamică. Prin urmare, acest tip de scriitură care respinge bipolaritatea generează o atitudine lingvistică marcată de pluralitate și dinamism.

Cuvinte-cheie: Assia Djebar, masculin-feminin, literatură algeriană francofonă, limba franceză, societate musulmană

Un studiu foucauldian al puterii, subiectivității și controlului în literatura și viața beatnicilor

Ehsan Emami Neyshaburi
Parvin Ghasemi

Rezumat:

În anii 1950 și 1960, societatea americană utiliza un panopticism excesiv, tehnici de constrângere, control și supraveghere, pentru a se asigura că fiecare individ se supune regulilor societății și nu reprezintă un pericol pentru aceasta. Conform ideilor lui Foucault, puterea generează discursuri, iar ciocnirea discursurilor duce la schimbarea subiectivității și a conștiinței, precum și la internalizarea unui anumit discurs. Cu alte cuvinte, puterea domină ființa umană prin crearea de subiectivitate. Beatnicii știau că subiectivitatea pe care oamenii și-o atribuie este imaginară și iluzorie, le-a fost dată de către cultură sau societate și, în consecință, ei se definesc și doar își imaginează că sunt acel tip de persoană și preiau ideea ca „adevăr”. Această lucrare încearcă să arate că beatnicii erau pe deplin conștienți de acest proces și încercau prin rezistența la putere, la subiectivitatea și la controlul impus de societate asupra lor să creeze subiectivități noi și diferite, după cum recomandă Foucault. Impunerea era atât de periculoasă încât amenința să distrugă individualitatea, drept urmare, beatnicii erau complet împotriva ei.

Cuvinte-cheie: beatnici, control, Foucault, putere, rezistență, subiectivitate

Semnificațiile implicite în discursurile fictive de conflict: descoperiri din două romane nigeriene

Niyi Osunbade
Chuka Fred Ononye

Rezumat:

Cercetările operelor literare ale lui Chimamanda Adichie au fost dedicate anchetei privind caracteristicile tematice, stilistice, lexico-semantice, discursive și pragmatice din textele ei. În timp ce studiile pragmatice a textelor au examinat sensurile explicite și implicite, inclusiv tematizarea explicită a conflictelor, s-a acordat foarte puțină atenție examinării contextuale a conținutului implicit al discursului conflictului din textele ei. Acest studiu este, prin urmare, o explorare pragmatică a semnificațiilor implicite în discursurile de conflict din romanele lui Adichie. Studiul identifică tipurile de conflict care apar în texte și determină modul în care ele facilitează implicit accesul la orientarea lui Adichie către tematica conflictului. Toate discursurile conflictuale din cele două romane ale lui Adichie, *Purple Hibiscus* (PH) și *Half of a Yellow Sun* (HYS), au constituit date pentru prezentul studiu. Acestea au fost analizate folosind descoperiri ale teoriei implicaturii a lui Grice care a servit drept cadru teoretic pentru studiu. Rezultatele indică faptul că inferența pragmatică contribuie la realizarea semnificațiilor implicite în trei tipuri generale de conflict în ceea ce privește datele, și anume conflict domestic, conflict religios și conflict etnic, în special cu implicarea expresiilor figurative cu sens suplimentar și non-figurative cu înțeles suplimentar.

Expresiile figurative (utilizarea limbajului non-literal la date) se manifestă ca figură de stil, în special metaforă, și expresie proverbială, abătându-se de la modalitatea maximă de a renunța în mod implicit la conflictele tematizate, și anume rezistența împotriva violenței domestice, conflict de credință/convingere religioasă și sentimentul de diferență tribală. Expresiile non-figurative (folosirea literală a limbii) merg cu sensurile suplimentare, ignorându-se la maxim cantitatea implicită de tematizare a unor conflicte precum ciocnirea stilurilor de viață, conflicte datorate convingerilor religioase, rezistenței împotriva imposturii religioase și dezumanizării având ca motiv ciocnirile tribale. Legătura dintre tipurile de conflict și semnificațiile implicite în romanele lui Adichie oferă, evident, o înțelegere pragmatică a problemelor legate de conflict în texte. Prin urmare, se demonstrează capacitatea pragmatică a lui Grice de a realiza sensuri implicite în discursurile de conflict.

Cuvinte-cheie: Adichie, discursul conflictului, semnificații implicite, tematizarea conflictelor, tipurile de conflict, romane

Umanitatea văzută ca Celălalt în Tragedia Vieții: o citire ecocritică a scrierilor lui Margaret Atwood: *Surfacing*, *Povestea cameristei* și trilogia *Madd Addam*

Parisa Changizi
Parvin Ghasemi

Rezumat:

Obiectivul articolului este de a analiza din perspectivă ecocritică *Surfacing*, *Povestea cameristei* și trilogia *Madd Addam* de Margaret Atwood. Stabilind modelul de eroare și vină ca punct de plecare afirmăm că baza perspectivei tragice asupra existenței umane ține de mediu. Plecând de la o perspectivă neortodoxă a Înstrăinării din discursul ecocritic, susținem că oamenii se percep ca un Celălalt marginalizat în tragedia vieții. Astfel natura a devenit oponentul suprem care inspiră frică, cu care trebuie luptat și care trebuie, în cele din urmă, învins. Percepția umanității exilate pe Terra a catapultat-o pe aceasta pe un drum al anihilării, fapt aparent în literatura apocaliptică a autoarei. În final argumentăm că poziția autoarei este una paradoxală: este optimistă în aceeași măsură în care este și pesimistă, pentru că speranța este perpetuu companion al tragediei.

Cuvinte-cheie: ecofobie, înstrăinare, cădere ontologică, tragedie, evoluție, phusis, apocalipsă

LINGVISTICĂ, STILISTICĂ ȘI TRADUCTOLOGIE

Cooperare și negocierea mesajului în comunicare

Adriana Vizental

Rezumat:

În procesul comunicării, sensul mesajului nu depinde doar de înțelesul cuvintelor, ci este influențat de o mulțime de elemente ale contextului situațional. În plus, așa cum sugerează J.L. Austin prin teoria actelor de vorbire sau Paul Grice prin principiul cooperării și teoria implicării conversaționale, în procesul comunicării există adesea o diferență semnificativă între ceea ce spune vorbitorul și mesajul său real. Austin demonstrează că vorbitorul nu își transmite mesajul prin încărcătura semantică a cuvintelor sale, ci prin intenția sa comunicativă. La rândul său, Grice își concentrează atenția asupra receptorului, care ajunge să interpreteze mesajul corect în ciuda caracterului indirect al majorității schimburilor comunicative obișnuite. Există, totuși, numeroase cazuri când receptorul interpretează mesajul în mod greșit. Lucrarea analizează astfel de cazuri, identificând cauze ale neînțelegerilor și moduri de rezolvare ale acestora prin negociere.

Cuvinte-cheie: comunicare fragmentară, forță ilocuționară (SA), cooperare, implicatură conversațională, explicatură conversațională, inferențe deductive

Cuvinte de substrat? Da. Cuvinte dacice? Nu.

Dan Ungureanu

Rezumat:

Cuvintele de substrat din limba română se presupun a fi dacice, tracice sau balcanice. La o examinare mai amănunțită, multe din ele au derivate italiene, ceea ce elimină originea balcanică; ori din zona Italiei de Nord și Franța, ceea ce indică o origine celtă.

Cuvinte-cheie: substrat lexic, lingvistică istorică, celtă

Un studiu sociolingvistic al conversațiilor din romanul *Un om din popor* de Chinua Achebe

Kazeem K. Olaniyan

Rezumat:

Această lucrare examinează trăsăturile socio-lingvistice ale interacțiunilor conversaționale dintre personajele romanului *Un om din popor* de Chinua Achebe. Scopul ei este de a ne diferenția de examinarea mai amănunțită a textului și, prin urmare, de a studia conversațiile din zona mediată a literaturii spre a observa cum se proiectează structurile și credințele din societate prin vocile personajelor fictive. Ca indicii, toate conversațiile din text au fost selectate și analizate folosind teoriile etnografice, cu trimitere particulară la metoda SPEAKING (A PRODUCȚIEI ORALE/ A VORBIRII) emisă de Hymes.

Descoperirile noastre ilustrează faptul că variabilele sociale și contextuale precum normele culturale, subiectele de discuție, genul, obligațiile etc. influențează interacțiunile dintre și/ sau printre personajele din text. Acestea, după cum o arată descoperirile noastre, constrâng alegerile lingvistice făcute de personaje. Aceste variabile social-contextuale facilitează, de asemenea, înțelegerea atât a textului, cât și a viziunilor despre lume emise de către scriitor prin intermediul vocilor personajelor.

Această lucrare concluzionează că analiza textelor literare, îndeosebi a lucrărilor în proză, folosind metoda SPEAKING (A PRODUCȚIEI ORALE/ A VORBIRII) emisă de Hymes ajută la înțelegerea textelor și a viziunilor despre lume proiectate în texte.

Cuvinte-cheie: socio-lingvistică, etnografia comunicării, *Un om din popor*, texte, interacțiuni conversaționale.

Limba spaniolă: „răsunet sau reverie”? Fuziune interlingvistică și deviere lexico-gramaticală în deprinderile de exprimare ale elevilor hispanofoni români în contexte de imigrație

Lavinia Ienceanu

Rezumat:

În virtutea filiației sale romanice, înrudirea, precum și similitudinile lingvistice între spaniolă și română sunt de netăgăduit. Elevii români se simt atrași de limba spaniolă, ale cărei sonorități și muzicalități intrinseci se transformă în principalele resorturi subiacente avântului din ce în ce mai sporit al acestora de a și-o însuși drept limba a doua sau a treia și de a apela, în consecință, la centre de limbi străine sau instituții de învățământ care le dau posibilitatea de a o studia în regim bilingv sau optativ. În același timp, printr-un concurs de împrejurări favorabile, din ce în ce mai mulți copiii beneficiază de la vârste fragede de „băi” cultural-lingvistice chiar pe tărâmurile limbii-țintă. Familiile pe care serviciul le determină să se mute în Spania sau chiar să plece peste ocean constituie cel mai bun exemplu în acest sens. Sub acest aspect, dacă, pe de o parte, migrația reduce distanța fizică, se cuvine semnalat faptul că la nivel lingvistic rămân, totuși, destule probleme nesoluționate. Ca atare, intenția lucrării de față este să reliefeze interferențele dintre cele două limbi și tiparele structural-funcționale aferente fiecăreia pornind chiar de la una dintre erorile lingvistice recurente în rândul elevilor – identificate prin mijlocirea experienței personale de predare – și anume confuzia sonar (= ‘a suna’)-soñar (= ‘a visa’), iar, apoi, cu precădere prin prisma deprinderilor de exprimare orală ale elevilor, detectate pe baza unui corpus de probe lingvistice obținute în cadrul unui proiect de cercetare de la vorbitori de limbile spaniolă și română după cum urmează: cursanți de spaniolă ca limbă străină în context național, concetățenii acestora întorși în țară în urma unei conviețuiri îndelungate cu spaniolii, respectiv elevii românofoni emigranți, în cazul cărora spaniola a luat locul românei ca limbă maternă. În concluzie, obiectivul ultim al prezentului demers vizează crearea de strategii didactice menite să stimuleze abordarea metalingvistică și eficientizeze întregul proces de achiziție optimă a unei limbi străine în rândurile tuturor categoriilor de învățăcei.

Cuvinte-cheie: spaniola ca limbă străină, migrație, eroare, bilingvism, interferență lingvistică

Categoria gramaticală a determinării – elemente în litigiu

Lavinia Dălălău (Nasta)

Rezumat:

Articolul de față abordează problemele controversate ale categoriei determinării din limba română. Accentul va cădea pe trei aspecte importante: denumirea categoriei, membrii paradigmei și clasa lexico-gramaticală căreia îi aparține această categorie.

Cuvinte-cheie: categorie gramaticală, terminologie, membrii paradigmei, substantiv, verb

Câteva considerații teoretice privind conceptele de „substitut”, „anaforă” și „proformă”

Anamaria-Bianca Teușdea Tonț

Rezumat:

Acest articol are în vedere conceptele gramaticale *substitut*, *anaforă* și *proformă*. În literatura de specialitate, circulă frecvent teoria conform căreia termenii amintiți anterior „se suprapun în mare”, însă gramatica românească nu trasează limite clare între aceste concepte. În urma analizei comparative a principalelor definiții pentru conceptele *substitut*, *anaforă/anaforic* și *proformă*, am constatat că anaforele/anaforicele sunt un tip de proforme, iar proformele sunt un tip de substitute, ceea ce dovedește că termenii vizați nu sunt echivalenți.

Cuvinte-cheie: anaforă, anaforice, substituție gramaticală, proforme, substitute

STUDII SOCIALE ȘI EDUCAȚIONALE

Dumnezeu în public – o introducere în teologia publică în context românesc

Corneliu Constantineanu

Rezumat:

Prezenta lucrare intenționează să inițieze o conversație despre *teologia publică* în contextual românesc. Lansarea în urma cu 10 ani a *Global Network for Public Theology* și a *International Journal of Public Theology* reprezintă două repere semnificative în acest nou domeniu științific. Teologia publică este o angajare a credinței creștine în spațiul public în toate sferile existenței umane în societate. Argumentul propus susține că angajarea publică a credinței devine nu doar relevantă ci și extrem de urgentă în contextul istoric post-comunist al României, unde credința a fost privatizată și exclusă de la discursul public pentru zeci de ani. Se argumentează că în acest context una dintre cele mai importante și urgente sarcini ale bisericilor și a teologiei creștine este să devină o mărturie autentică în spațiul public, să proclame și să întrupeze Evanghelia ca adevăr public antrenând întreaga realitate a vieții în societate. Se arată astfel că una dintre preocupările centrale ale creștinilor din România și din regiune este articularea unei teologii publice pentru binele comun și bunăstarea umană. După o prezentare a unui aspect particular privind discrepanța dintre religiozitatea declarată și lipsa de implicații sociale ale acesteia în România, lucrarea oferă o introducere în teologia publică și prezintă câteva definiții, caracteristici, abordări și sarcini ale acestui domeniu nou de studiu.

Cuvinte-cheie: teologie publică, credință și viață, societate, spațiul public, religie, România

Mihai Viteazul: Construcția mitului eroului național în cinematografie

Flavius Ghender

Rezumat:

În acest articol, voi prezenta modul în care a fost transformată figura domnitorului muntean Mihai Viteazul în erou național modern prin intermediul cinematografeiei. Voi porni de la asumția că filmele sunt canale eficiente de transmitere a unor informații despre istorie și societate, valori pentru promovarea și consolidarea ideologiilor politice. Regimul comunist al lui Nicolae Ceaușescu a considerat cinematografia o armă eficientă de propagandă. Voi arăta cum, prin intermediul a două filme – *Mihai Viteazul* (1971) și *Buzduganul cu trei peceți* (1977) – domnitorul muntean a fost transformat în erou național modern, autorul visului unității naționale a românilor. Chiar dacă mitul eroului național Mihai Viteazul este mai vechi, probabil opera intelectualului Nicolae Bălcescu, din secolul 19, în timpul regimului comunist construcția mitului lui Mihai Viteazul din perspectivă naționalistă a fost o politică de stat, realizată prin simplificarea și distorsionarea istoriei. Manualele școlare și filmele au fost canale eficiente pentru promovarea mitului lui Mihai Viteazul din perspectivă național-comunistă.

Cuvinte-cheie: naționalism, ideologie, cinematografie, comunism, mit

Piața poștală o nouă provocare economică în contextul globalizării

Caius Lăzărescu

Rezumat:

Serviciile poștale au apărut ca urmare a satisfacerii nevoii de comunicare a omului atât în relațiile particulare, cât și sociale. Satisfacerea acestei nevoi a presupus o organizare în formă de rețea care să asigure transportul sau transmiterea mesajelor la distanță. Soluția a constat în crearea de organisme naționale și internaționale care să coordoneze funcționarea rețelelor poștale. Crearea Uniunii Poștale Universale ca organism mondial specializat a permis organizarea și coordonarea serviciilor poștale la nivel mondial, realizându-se o primă globalizare. Funcționarea rețelelor poștale naționale a fost în atenția conducătorilor statelor care au creat și cadrul legislativ specific pentru a permite comercializarea lor în scopul autofinanțării. Perfecționarea, diversificarea și extinderea serviciilor poștale a permis în comercializarea lor și realizarea de profit. Modificările economice la nivel național și mondial, cât și tendințele globalizării au produs modificări strategice și la nivelul serviciilor poștale, culminând cu liberalizarea acestora. Serviciile poștale inițial au fost furnizate într-un cadru specific între furnizorii naționali, în prezent ele funcționează în cadrul piețelor poștale. Factorii care au condus la realizarea piețelor poștale sunt externi și interni. Factorii externi care au permis dezvoltarea rețelei poștale sunt: dezvoltarea și perfecționarea mijloacelor de comunicare, a mijloacelor de transport, dezvoltarea căilor de comunicații terestre, maritime, aeriene și liberalizarea serviciilor poștale. Factorii interni sunt creșterea și diversificarea serviciilor poștale tradiționale prin creșterea volumului corespondenței comerciale, a coletelor poștale comerciale, cât și creșterea transferurilor de bani. Alți factori interni sunt dezvoltarea serviciilor poștale de tipul noii economii: corespondența electronică transferurile de bani on-line și comerțul prin poștă. Noile abordări ale serviciilor poștale sunt dominate de latura economică datorită pieței poștale. Strategiile poștale au permanent în vedere satisfacerea nevoii de comunicare, cât și beneficiile comercializării acestor servicii.

Cuvinte-cheie: servicii poștale, piața poștală, furnizori de servicii poștale, concurență, comerț prin poștă

Considerații privind calitatea de contravenient prin prisma art. 8, alin 1 din OG nr 15/2002

Eugenia Iovănaș

Rezumat:

Problema de drept valorificată în prezenta lucrare este dacă, în sensul dispozițiilor art. 1 alin. 1 lit. b din Ordonanța Guvernului nr. 15/2002 privind aplicarea tarifului de utilizare și a tarifului de trecere pe rețeaua de drumuri naționale din România, răspunderea contravențională pentru contravenția prevăzută de art. 8 alin. 1 din același act normativ revine persoanelor fizice sau juridice înscrise în certificatul de înmatriculare care îndeplinesc, la momentul săvârșirii contravenției, condiția de a fi proprietare ale autovehiculului sau răspunderea contravențională revine persoanelor fizice sau juridice înscrise în certificatul de înmatriculare ca proprietare, chiar dacă la momentul săvârșirii faptei respectivul autovehicul era înstrăinat, în baza unor acte translativ de proprietate purtând dată certă prin prezentarea la o autoritate publică, fără ca acesta să fi fost înmatriculat pe numele noului proprietar.

Cuvinte-cheie: răspundere contravențională, contravenient, utilizator autovehicul, radiere autovehicul, rovinietă, tarif de utilizare